GRADSKA BIBLIOTEKA
JURAJ GIZDORIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Mate Adum kr. notar Novagradiška

Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU"

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIZ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 147
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske štedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III ŠIBENIK, 26 JANUARA 1935 BROJ 173

Izjava ministra poljoprivrede

Beograd 26 januara. — Dr. Dragomir Janković, ministar poljoprivrede, izjavio je deputaciji valjevskih seljaka koji su tražili da im se pomogne: »Vi ste iz onog kraja gdje je zadrugarstvo najviše razvijeno. Ja potpuno razumijem situaciju i vaš teški položaj u kom se nalazite, nesamo vi nego i svi zemljoradnici u zemlji. Ja sam došao na položaj ministra poljoprivrede sa mjesta odakle se najbolje moglo upoznati stanje poljoprivrede i naše sela, sa mjesta sa kojega se već tražila pomoć našem seljaku. Problem seljačkih dugova je vlada uzela u proučavanje još od prvih dana po dolasku na vlast i u najkraće vrijeme vi ćete imati mogućnosti i prilike da poslijedice tih reforma i osjetite. Ali nemojte očekivati da će se vaši dugovi izbrisati. To nije naš cilj, niti naš program, niti [illegible] blem nije u tome. Glavno je i bitno donijeti odluku, koja će podići cijene agrarnim proizvodima i vama omogućiti da možete plaćati vaše dugove i da vam se stvori mogućnost da živite jednim snošljivim i boljim životom. Jer pod ovakovim prilikama izbrisati vaše dugove značilo bi da ćete se kroz dvije godine naći u istom položaju, a to bi ubilo još više i ono malo kredita koji danas uživate."

Zvanični posjet Dr. Schuschnigga i Berger-Waldenegga Londonu

London, 26 januara. — „Morning Post" javlja da će austrijski kancelar i ministar vanjskih posala službeno posjetiti London oko 20 februara. Osim privrednih i financijskih pitanja raspravit će se i ona politička, koja stoje u vezi sa problemom austrijske nezavisnosti naročito otkako je sklopljen rimski sporazum, koji se u prvom redu odnosi na austrijsko pitanje. Pošto je Engleska posredovala u pitanju zbližanja Francuske i Italije, razumljivo je da se sada zalaže da taj sporazum kao i njegove poje dinosti postignu pozitivne rezultate.

Izmjene u talijanskoj vladi

Rim 26 januara. — Pored toga što je B. Mussolini i nadalje zadržao svih osam resora, koje je i do sada imao, ipak je izmjenio ministre u ostalim resorima tako da je financije dobio Thaon di Revel, prosvjetu grof de Vecchi, poljoprivredu Rossoni, gradjevine Razze, saobraćaj conte Seni, a pravdu Arrigo Solmi.

Za novog guvernera grada Rima postavljen je Bottai a dosadašnji guverner Buoncompagni Ludovisi je pensionisan.

Napetost izmedju Grčke i Italije

Atena 26 januara. — Predavanje atenskog načelnika g. Chirosa o Mussolinijevoj urbanističkoj politici izazvalo je veliku reakciju kod nacionalističkih krugova koji su priredili žestoke demonstracije protiv Italije i time stvorili u zemlji takovo protutalijansko raspoloženje, koje sve više zauzimlje maha u grčkoj javnosti tako da se iz svih javnih lokala izbacuju talijanske novine i revije, a čak se i bojkotira talijanska roba. Sve je to navelo Italiju da zauzme službeni korak kod grčke vlade koju je već dva puta posjetio talijanski poslanik.

Postupak Italije prema Grcima na Dodekanezu stvorio je raspoloženje za te protutalijanske demonstracije u kojima se tražilo da Italija povrati Grčkoj Dodekanez.

Hitlerovci žele da od Austrije naprave Saar

Beč 26 januara. — Vlasti poduzimlju oštre mjere u cilju suzbijanja hitlerovske akcije u zemlji, koja zauzimlje sve više maha nesamo po gradovima nego i po selima. Prilikom otkrivanja tajnih hitlerovskih organizacija pretstavljaju karakterističke simptom nacional-socijalističke djelatnosti.

velike količine letaka u kojima se traži da se u Austriji provede plebiscit, koji bi odlučio o njezinoj daljnjoj sudbini tj. da li će ostati samostalna ili će se kao i Saar pridružiti Njemačkoj tim više što je, kako hitlerovci tvrde, isti motiv nagonio saveznike da postupaju prema Saaru i Austriji.

Komunistički izgredi u Parizu

Pariz, 26 januara. — Povodom obljetnice kojom će se proslaviti 6 februar, opaža se u nacionalističkim krugovima velika akcija da se taj dan što svečanije proslavi i time ujedno afirmira nacionalna solidarnost. Marksističko udruženje „Front Commun" sprema se također za demonstracije.

Jučer je omladinsko nacionalističko udruženje „Jeunesse Patriote" sazvalo u Chartesu veliku skupštinu, koja se održala zbog policijskih mjera u zatvorenom prostoru, gdje se je usput posvetila nova društvena zastava uz prigodni govor poznatog nacionaliste i pariskog poslanika Taittingera. U blizini se bila okupila velika masa komunista, koji su htjeli provaliti u dvoranu, u kojoj je govorio Taittinger, ali svi su im pokušaji ostali bezuspješni.

Nakon dovršene skupštine omladina je izišla na trg i formirala se u povorku, na koju su onda udarili komunisti izazvavši time pravu bitku, u kojoj su pored kamenica i štapova ušli u akciju noževi i revolveri pa je pri tome dosta manifestanata što teže što lakše ranjeno.

Hermann Göring putuje u Poljsku

London, 26 januara. — I ako čitava njemačka štampa šuti ipak se doznaje da će pruski ministar pretsjednik Göring doskora poći u Poljsku e da tako posjeti Varšavu u času kad se fra cuski pretsjednik vlade Flandin i ministar vanjskih posala Laval budu nalazili u Londonu.

Propast dvaju japanskih parobroda

Tokio, 26 januara. — Japanski parobrod „Nippon Maru" zahvaćea je kod otoka Horišima od žestokog tajfuna, u kojem je nastradao sa čitavom posadom.

Isti tajfun je naišao na otok Hokkaido, gdje se nalazio parobrod „Riširi Maru", koji se prevrnuo, pri čemu je zaglavilo 9 ljudi od posade.

Od toga tajfuna postradao je, kako javlja agencija „Šimbun Rengo" veliki japanski hidroavion „A 137".

Gudalačka glazba sa najnovijim sezonskim šlagerima

u gostioni Jadran u Mandalini

Pared ovoga kao najnovija atrakcija slavna kabaretna plesačica

g.đica Ria Rigano

——— *Cijene vrlo umjerene.* ———

MADŽARSKE BAJKE U ŽENEVI

Bijegstvo od odgovornosti zbog pomanjkanja terorista. — Kažnjeni činovnici su nagrađeni i obećavaju da će čutati.

Madžarska javnost je imala prilike da u dosta opširnom eksceptu pročita odbranu svoje vlade pred Društvom naroda u pogledu krivice Madžarske zbog pomaganja terorizma, koji je doveo do marseljskog atentata. Madžarska javnost je iznenađena time, zašto su vlasti čutale prije objavljivanja te odbrane i zašto nisu od početka oktobra sve do sada objavljivale rezultat traganja, kojim se sada madžarska vlada u svojoj odbrani hvali, tvrdeći da je odmah poslije marseljskog atentata spontana [illegible] Madžarskoj od atentata, dakle od 9 oktobra, pa sve do 2 januara o. g. nije ništa uradilo u cilju kažnjavanja krivaca i utvrdjivanja veze izmedju terorista i njihovog boravka i djelatnosti u Madžarskoj. Tek kad je madžarska vlada saznala da su vlasti Francuske i država Male antante imale mogućnosti da prodru u sve tajne, kako je Madžarska od oktobra do januara uklanjale sve tragove, madžarsko ministarstvo unutrašnjih djela je naredilo „kažnjavanje" krivaca kako je to zahtjevalo Društvo naroda u svojoj rezoluciji od 10 decembra.

Dne 2 januara su u ministarstvo unutrašnjih djela pozvana 3 madžarska policijska činovnika i s njima su vodjeni pregovori, da za dobru materijalnu nagradu prime formalnu „kaznu". Prvi je bio policijski kapetan Imre Gajdan iz Velike Kanjiže, koji je imao nadzor na jugoslovensko madžarskoj granici baš na sektoru, na kem je iz Madžarske u Jugoslaviju prešlo najviše terorista, medju njima i Premec i Mijo Kralj da izvrše atentat u Koprivnici. Na Gajdanovom području leži i zloglasna Janka Puszta. Drugi pozvani činovnik je bio dr Lajes Bokor, isto tako policijski kapetan, dodijeljen budimpeštanskom Zemaljskom uredu za nadzor nad strancima. Treći je bio zamjenik zastupnika policijskog savjetnika Hetenyija dr Dezső Vilmanyi, šef pasoškog odjelenja policijske direkcije u Budimpešti. Ni s jednim od ta tri činovnika nije od 10 oktobra do 2 januara sproveden nikakav postupak, nisu uopšte bili ni saslušani i sada su jednostavno nagovoreni, kao što piše dnevni list „Magyarsag" da na sebe prime krivicu svojih šefova i na kraju krajeva krivicu ministra unu-

trašnjih djela Koresztes Fischerá ili još bolje krivicu vlade i čitavog re žima. Bilo im je garantirano da neće pretrpjeti nikakvu materijalnu štetu Da nisu poslušali, za njihov život niko ne bi dao ni po lule duvana. Poslušali su dakle i neko vrijeme će ćutati. Gajdan i Bokor su suspendovani sa svojih mjesta, a dr Vilmanyi je privremeno preložen| u provinciju u Kercag. Za sada je u Budimpešti. Madžarska je dalje „kaznila» žandarmerijskog majora Sandora Dezsö domaćim zatvorom; osim toga su žandarmerijski stražmeštri Janos Ferencz i Janos Czinka kažnjeni svaki sa trideset dana zatvora. Zašto — nije poznato.

Madžarski odgovor Ženevi poriče egzistenciju vojničkog emigrantskog logora na imanju Janka Pusta, iako je i bivši ministär Nasy na temelju posjete u logoru priznao, da je tamo svako bio naoružan i budimpeštanska štampa je na proljeće 1933 godine u nekoliko navrata pisala o kretanju naoružanih hrvatskih terorista u Kaposvaru, Velikoj Kanjiži i drugim mjestima uz jugoslavensku granicu. Što se tiče saučešća madžarske vojske, madžarska vlada poriče sve. U Ženevu je javljeno, da je 2 januara madžarska vlada izdala naređenje o izmjeni sviju madžarskih putnih isprava. Naređenje priznaje egzistenciju velikog broja lažnih madžarskih putnih isprava. Prosto nam se nameće misao, da se budimpeštanska policija uopšte nije trudila niti se trudi da uhvati falzifikatore svojih putnih isprava i da bi najradije na njih zaboravila.

Zvanična Madžarska živi u nadi, da je u Ženevi za Madžarsku završena stvar njezine odgovornosti za sudjeloval pripremama za marseljski Ženeve izjavio, da stvar još nije svršena podnašanjem madžarske odbrane, ali vladina štampa uvjerava javnost, da će se čitava stvar zajedno s odgovorima zainteresovanih država izgubiti u arhivi Društva naroda. „Esti Kurir“ međutim veli, da u Ženevi još nije sve završeno, da se tamo postupa kao na redovnom procesu i dà je otvoren put daljim žalbama na Madžarsku.

List se u ime madžarske opozicije pita, da li i dalje stvari Madzarsze mogu voditi njezina vlada i diplomacija, koje su tako izgubile u Ženevi pred svjetskom javnosti svoj autoritet i ugled.

Nema sumnje da će se prije definitivne odluke u Ženevi o odgovoru madžarske vlade stvari zanimati i madžarski parlamenat, pa i madžarska javnost, ukoliko to razume se vlada dozvoli. Tokom vremena će međutim izaći na vidjelo sve, to jest kako je madžarska vlada maskirala odgovornost madžarskih organa za pomaganje terorizma i kako ni sada ništa ne preduzima protiv njega otvoreno i u saglasnosti s madžarskom javnosti.

TRGOVINA ŽELJEZNE ROBE
Ivan Relja i drug
ŠIBENIK, Zagrebačka 114



Marko Bačinić : (3.)

Aerohemijski rat

Zaštita gradjana od napada iz zraka i bojnih otrova

Sredstva za skupnu (kolektivnu) zaštitu su skloništa za 30-40 lica. Za skloništa upotrebljavaju se sutereni i podrumi zgrada. Skloništa se moraju hermetički zatvarati, da se zaprječi prodiranje otrova u sklonište. Dovod i pročišćavanje zraka u sklonište, vrši se specijalnim uredjajima. Postoje propisi za adaptiranje suterena za skloništa i za gradnju modernih skloništa bilo protiv napadaja sa otrovnim plinovima, bilo protiv bombardiranja. Gradnja ovakovih skloništa skopčana je velikim izdatcima i prema tome teško izvediva.

Dobroj organizaciji za zaštitu od napada iz zraka pretpostavljaju se ovi uslovi:

1. Da svaki pojedinac mora da znade za opasnost, koja mu prijeti od bojnih otrova; za zaštitna sredstva protiv otrova i kako će ta sredstva da upotrebi.

2. Dobra služba osmatranja i dojavljivanja. Blagovremenim dojavljivanjem opasnosti, daje se stanovništvu vremena, da se opremi za zaštitu i premà tome opasnost se smanjuje na minimum.

3. Organizacija brze liječničke pomoći; dezintoksacije (uništavanje otrova) prostorija, ulica, objekata; gašenja požara. Ovo se postizava stručno spremnim liječničkim personalom, bolničarima, raspoloživim transportnim sredstvima; stanicama za prvu pomoć i vatrogasnim četama.

Prva pomoć otrovanima

Ž vot čovjeka otrovanoga bojnim otrovima ovisi o pružanju prve pomoći. Uspjeh prve pomoći zavisi o stručnoj spremi personala spasavajućih odreda, jer nije rečeno, da prvu pomoć moraju da pružaju samo liječnici. I neliječnici su pozvani, da pružaju prvu pomoć a u odrede neliječnika spadaju: samarićani, skauti, sokoli, srednjoškolci, vatrogasci i policija. Ovi postizavaju potrebitu stručnu spremu pohadjanjem tečajeva za pružanjem prve pomoći i polaganjem ispita, što spada u djelokrug „Crvenog krsta.“

Obzirom na gorespomenuto, potrebno je da se opiše način pružanja prve pomoći.

Kako je bilo spomenuto u prvu grupu bojnih otrova spadaju *zagušljivci* sa najvažnijim pretstavnikom *fosgenom.*

Fosgen ($COCl_2$) je tekućina koja, obzirom na brzu moć isparivanja, djeluje kao plin. Miriši po gojilom voću, gnjilom lišću ili sijenu pak se zato po mirisu brzo i otkrije.

Fosgen isparuje pri 8 stupanja C u bezbojni plin, koji je tri puta teži od zraka. Otrovano lice zagušljivcima osjeti stezanje u grlu i prsima, draženje na kašalj a dah mu se zaustavlja. Napadne ga strah, obnemoglost, oči ga peku te izbacuje krvavu pjenu. Nakon prvog jakog podražaja nastupa olakšanje i bolesnik, osjećajuć se bolje misli, da je pogibelj minula te nastavi svoj posao. Medjutim ovo prividno poboljšanje, kao posljedica podmuklog djelovanja fosgena, ima za posljedicu smrt. Nakon ovog prividnog poboljšanja nastupe otekline u plućima buduć se plućni mjehurići napune otrovnom tekućinom te nijesu više u stanju da vrše funkciju, naime izmjene plinova. Radi toga bolesnik se guši.

Znakovi otrovanosti zagušljivcima jesu: Strah, stalno kašljanje, gušenje, te bacanje krvave pjene. Lice otrovanoga je sasvim blijedo ili je pomodrilo, oči nateknute.

Otrovano lice zagušljivcima treba odmah izmjeti iz zatrovane atmosfere. Ako nema masku na licu, treba mu je odmah postaviti, da nebi dalje u disao zatrovani zrak. Odijelo treba otkopčati. Otrovanoga se moraposložit na nosila a nikako s njim hodati jer hodanje pogoršava stanje bolesnika. Treba ga pokriti toplim pokrivačima i što opreznije nositi u bolnicu liječniku. Pomoć liječnika sastoji se u puštanju krvi u svrhu spriječavanja otoka pluća, davanjem injekcija za srce, davanjem etera u cilju umirenja kašlja. Nà iznemoglim, ne smije se nikako izvoditi umjetno disanje jer se time pogoršava stanje bolesnika.

Proti plinova zagušljivaca štitimo se universalnom maskom te čim se osjeti miris fosgena ili drugog zagušljivca, treba pomno staviti masku na glavu. Ako napadnuti nema masku pri sebi, onda mora nastojati da suzdrži disanje, da bježi *u protivnom smjeru* vjetra nikako u pravcu vjetra. Napadnuti treba da začepi nos i usta mokrom krpom a u krajnjem slučaju da nàtopi rubac mokraćom. Čim je izvan zatrovane atmosfere, legne na zemlju ili na kojem zaklonjenom mjestu te čeka na pomoć, jer obzirom na podmuklo djelovanje fosgena, uvijek postoji opasnost po život. Ako je nezaštićeno lice pri napadu zateknuto u onda mora da bježi u najgornji sprat jer moć zagušljivaca nedostiže visinu iznad 20 metara, buduć je teži od zraka i prema tome struji po zemlji i prodire u niže predjele. Strujanje fosgena po poljima, šumama i livadama uništava v getaciju, što dava sliku užasnog pustošenja.

Podmuklo djelovanja fosgena ilustruje ovaj primjer:

Prema Versajskom ugovoru morala je Njemačka da uniješti sve otrovne plinske granate. U jednoj tvornici bojnih otrova u cilju uništavanja, otvaralo se hiljada takovih granata pod kontrolom opreznog majstora. Jednog dana slučajno tom majstoru, dok je otvarao granatu, mala količina fosgena poprskala mu je odijelo. Majstor ne predvidjajući podmuklost fozgena, uspr os opomena radnika, nije promijenio odijelo i nàkon dva dana je umrc.

U grupu plikavaca spadaju *iperit i lewisit* (lujzit) dva najstrašnija i najopasnija otrova. Francuzi nazivaju otrov *iperit* jer su ga Nijemci upotrebili prvi put god. 1917 u bitci kod Yperna u Francuskoj. Englezi ga nazivaju „muštardgas“ a Nijemci „senf gas“ zbog njegovog mirisa na slačici (sent).

Iperit je spoj klorà i sulfida.

Iperit je tekućina koja teško isparuje a miriši po slačici ili bjelom luku i zadržava se dugo vremena na terenu. Obzirom na njegovo svojstvo teškog ispärivanja ipe rit se zadržava na terenu dugo vremena. Fina magla od iperita zadržava se u zraku po nekoliko sati, dok iperitna rosa („rosa smrti“) zadržava se na livadama više sati, dana i nedjelja, što ovisi o atmosferskim prilikama. Disanjem zraka za 25 minuta, koji u 1 m3 sadrži 0.07 gr. iperita, nastupa smrt. Na slobodnom terenu potrebna je jača koncentracija.

(nastaviće se)

MRAZEVI u MOSKVI (PSEĆA ZIMA)

Slika iz sovjetskog života

Klizališta su zatvorena. Djeca ne puštaju u šetnju i muče ih kod kuće. Nastala je takozvana pseća zima.

U Moskvi nekoji termometri pokazuju trideset i četiri stepena, nekoji — ko zna zašto — pokazuju samo trideset i jedan, ali ćete naći i takove čudnovate termometre, koji pokazuju trideset i sedam stepeni. A nije to zbog toga što neki od njih pokazuju temperaturu prema Celziju, dok su drugi sastavljeni prema Reaumurovom sistemu, ni zato što je na Ostroženci hladnije nego nà Arbatu ili što na Razguljajoj mrzne više nego u Gorkovoj ulici. Ne, razlozi su drugi. Sami znate, da kvalitet produkcije tih finih i njeżnih instrumenata nije kod nas uvijek na zavidnoj visini. Uopće, sve dok se nadležna organizacija, iznenadjena time da je stanovništvo zahvaljujući mrazu iznenada primjetilo njezine nedostatke, ne popravi, uzmimo prosečnu cifru — trideset i tri stepena pod nulom. To je već potpuno ispravno i taj broj je tačan aritmetički izraz pojma o psećoj zimi.

Zavijeni preko oči Moskovljani viču jedan na drugog kroz svoje ogrlice i šalove:

— Prosto nevjerovatno kakva je zima!

— Šta je u tom nevjerovatno? Metereološki zavod javlja, da se hladnoća tumači prodiranjem hladnijih slojeva vazduha od Barentsovog Mora.

— A tako! Kako oni sve to primjete! A ja sam glupak mislio, da je širokih vrućih slojeva arapskog vazduha!

— Eto, vi se smijete, ali sutra će biti još veća zima.

— Nije moguće!

— Uvjeravam vas, da će biti. Znam to iz najvjerodostojnijeg izvora. Samo nemojte to nikomu reći. Znate na nas se uputio ciklon, a u repu mu je anticiklon. A u repu tog anticiklona je opet ciklon, koji će nas zahvatiti svojim repom. Razumjete li? Sad još nije ništa, sad smo u jezgru anticiklona, ali kad dospjemo u rep ciklona, to ćete zaplakati. Biće nevjerovatan mraz. Samo nikome ni riječi!

Pada u oči, da za vrijeme jakih mrazova ljudi počinju bez razloga dà lažu. Štaviše i ljudi, kojima u normalnim atmosferskim prilikama ni na pamet ne padne da lažu. I čim je mraz jači, tim više lažu. Tako da ni najmanje nije teško dà u današnjem mrazu sretnete lažova nad lažovima.

Takav čovjek vam dodje u posjetu, dugo se razmotava, osim svoga šala svlači bijeli damski šal, izuva velike radničke filcane čizme. Obuva poluciplele koje je donio zavijene u novine, i ulazeći u sobu s uživanjem javlja:

— Pedeset i dva. Po Reaumuru.

Domaćin bi dakako najradije rekao: „Pa šta u takovom mrazu idoše u posjete? Bolje da si ostao sjediti kod kuće!“ ali mjesto toga neočekivano i za samog sebe veli:

— Otkuda, Pavle Fedoroviću, daleko više! Preko dana je bilo 54, a sada je zacijelo više.

Najedared zabruji zvonce i sa ulice se valja nova figura. Figura već na hodniku radosno viče:

— Šezdeset, šezdeset! Ne možete disati, uopšte ne možete.

I sva trojica dobro znaju, da u-

(nastavak na 4 strani 3 stupac

GRADSKE VIJESTI

TESLA Tonkino prikazuje sutra „Pjesma proljeća". Schubertove pjesme pjeva slavni tenor Richard Tauber.

KINO „BALKAN" prikazuje samo u subotu Tonkomedija „Parada smijeha" Szöke Szakall, Theo Lingen.

U nedjelju velefilm: „ZLATO" — Brigite Helm, Hans Albers. —

Jedna proslava

Na vrlo skroman način proslavio je u utorak episkop g. Dr Irinej Đorđević trogodišnjicu svoje svečane in štalacije za episkopa Dalmatinskog, koja je obavljena 17 januara 1932 godine. Proslava je obavljena u krugu intimnih prijatelja i saradnika g. Dr Đorđevića. Uveče je g. episkop priredio gala diner za svoje prijatelje i saradnike.

Čestitamo episkopu g Dr Đorđeviću i želimo da još dugo vremena ostane u našem gradu.

Skautsko veče

Večeras će se u prostorijama hotela „Krka" održati skautsko veče sa plesom. Svirače prvoklasna jazz kapela Pere Mihajlovića. Ulaznica je dobrovoljni doprinos. Početak u 21 čas.

Mole se svi oni koji eventualno nisu primili pozivnice da izvine, jer je razlog čisto tehnička strana.

Prevara jedne djevojke

Nedavno je Olga Kovačević iz Vrlike dobila izgon iz Šibenika za 3 godine. Prigodom odlaska Olga je izvela jedan hopštaplerski posao zbog koga će sigurno otsjediti koji mjesec u zatvoru. Na dan odlaska otišla je u ovdašnju galanterijsku radnju g. Grčića i podigla razne robe u iznosu od 330 din., rekavši da će to isplatiti njena bivša gazdarica. Poslije toga je otputovala za Split.

Izvještena o krađi, ovdašnja policija je zamolila Upravu policije u Splitu da Olgu pronađe, uhapsi i sprovede u Šibenik, što je ova i učinila. Jučer je uz pratnju policije dopraćena Olga u Šibenik, te je predata drž. tužiteljstvu, gdje je zadržana u pritvoru.

Poslije otvaranja „bara"

Prije izvjesnog vremena otvorena je gostiona sa konačištem gdje Marije Kantozi, koja je u domaćim i stranim listovima oglašena kao orijentbar. Nezna mo kako je došlo do toga da se dotičnoj gostioni može davati drugo ime, kada se to ostalim obrtnicima uskraćuje. Za sada dosta, a drugi put ćemo više o tom. n.

Pažnja! *Radi upoznavanja srpsko-hrvatskog jezika, željela bi se dopisivati sa boljim gospodinom. Izdatci se nagrađuju. JARMILA KRASOVA Praha X Havlíčkova 19.*



Zajam šibenske općine

Predsjednik gradskog poglavarstva g. Dr. Slavko Grubišić povratio se iz Zagreba, gdje je bio radi zajma, o kome smo mi već pisali. Prema informacijama koje smo dobili stvar stoji ovako: Suzor ima na raspolaganju oko 75 miljona rentnog kapitala. Kao što se već ranije pisalo, Suzor je riješio da ovaj novac daje u zajam na hipoteku, i to u prvom redu samoupravama za podizanje zdravstvenih i socijalnih ustanova, škola, puteva i t. d. Od ove sume 35 milijona, Suzor će upotrebiti za podizanje svojih vlastitih zgrada u raznim krajevima naše zemlje, dok će se ostatak podijeliti na sve banovine u vidu zajmova općinama. Iz Primorske banovine na ovaj zajam je reflektirao, pored Šibenika i Split. Ali prema posljednjim informacijama izgleda da je Split odustao od namjeravanog zajma, te u tom slučaju Šibenik ima izgleda na jedan veći zajam, tako da bi se moglo misliti, osim podizanja škole i na izgradnju klaonice. Za sklapanje zajmova izrađen je od Suzora pravilnik, koji je poslat ministarstvu na odobrenje. Prema uvjeravanju predsjednika središnog ureda za osiguravanje radnika, učiniće se sve da Šibenik dođe do ovoga zajma jer je pitanje centralne zgrade za osnovne škole od vitalne važnosti za grad, a s druge strane su najamnine koje općina sada plaća za škole dostatne da pokriju anuitete eventualnog zajma. Kroz najkraće vrijeme biće povodom tih zajmova sjednica Suzora, pa je sa strane predsjednika Suzora, kao i predsjednika gradskog poglavarstva učinjeno sve da pitanje zajma Šibeniku dođe već na prvu sjednicu. Gradsko poglavarstvo treba sa svoje strane da dotle donese predlog proračuna za 1935 godinu u kojem će biti osiguran anuitet rada. Na takovom predlogu budžetâ se u općini već duže vremena radi, i izgleda da će kroz kratko vrijeme, potporom banovine i ministarstva, stvar biti svršena. Donošenje realnog proračuna gradske općine za Šibenik, značiće i inače prvi korak u saniranju općinskih prilika uopće.

Mislimo da nije ni potrebno isticati sve koristi koje bi Šibenik imao od ovoga zajma. Na prvom mjestu što bi se riješilo jedno važno pitanje smještanja osnovnih škola, a zatim što bi sam grad dobio jednu monumentalnu zgradu. Ako jedino Šibenik dobije ovaj zajam iz Primorske banovine, vjerovatno će se pristupiti, i izgradnji klaonice, što je opet jedna veoma važna i aktuelna stvar. Podizanje ovih zgrada u mnogome bi umanjilo i nezaposlenost u Šibeniku jer prestankom rada u tvornici „La Dalmattienne" ima u Šibeniku oko 1000 radnika bez posla. Izgradnjom škole i klaonice, što bi koštalo cca 5.000.000 din., uposlilo bi se cca. 500 radnika, te na taj način ublažila bjeda mnogih porodica. To su samo u glavnom podvučene koristi.

Iz razgovora sa predsjednikom gradskog poglavarstva dobili smo utisak da će do sklapanja zajma po svojoj prilici doći u najskorijem vremenu, te će se i sa podizanjem zgrada početi vjerovatno još u prvoj polovici ove godine.

Potreba uvađanja week-end karata Zagreb - šibenik

Kako javljaju iz Sušaka lovih dana je pretsjednik saveza kupališnih i klimatskih mjesta g Đuro Rožić predao pretstavku ministru saobraćaja, u kojoj se moli da se u interesu turizma uvedu na željezničkoj pruzi između Sušaka i Zagreba week-end povlastice.

Koliko se sjećamo ova relacija je prošle godine imala week-end karte, i kao što izgleda Sušaku je dosta donijelo koristi. Mi smo već i tada pisali da bi se ovakove karte trebale uvesti i za Šibenik, ali se je nažalost prešlo preko toga. Sada ukazujemo ponova na ovu stvar, nebi li se zainteresovao neko od nadležnih i poradio na ovome. Smetnja velikih nema, jer kada može Sušak, može valjda i Šibenik, tim prije što razlika u vremenu nije baš tako velika, a uz to se putuje po noći, što je dovoljno da se stigne u Šibenik ne izgubivši mnogo vremena. Pomenućemo još i to, da bi putnici imali dosta da vide u Šibeniku, jer pored ostalog tu su slapovi Krke, Roški slap, Jadrija itd. O ovome bi se trebalo misliti već sada i po mogućstvu urediti ovu stvar, koja bi našem gradu donijela nesumnjive koristi.

Što je sa dovršenjem banovinske ceste?

Kada je počela gradnja banovinske ceste od hotela „Kosova" do Suda preduzimači su izjavili da će rad biti završen u roku od 72 dana. Međutim i ako je ovaj rok već prošao rad još nije završen, i što je najglavnije više se uopće i ne radi, i ako su vremena posljednjih dana vrlo lijepa i topla. Sada kada se glavni posao, t.j. betoniranje, svršio odjednom se stalo, a cesta stoji zagradjena, dok se saobraćaj mora vršiti okolnim putem, koji je vrlo tegoban.

Kako se nije radilo već duže vremena to su neka lica, misleći da je cesta sposobna za saobraćaj, uklonila one daske na početku ulice, tako da se je 2 dana saobraćaj vršio preko nje. Od ovoga se beton nesumnjivo kvari, ali opet nije pravo na se na putu ne radi ništa, a da se za to vrijeme saobraćaj mora vršiti preko okolnih ulica.

Neznamo do koga je da odluči o ovome, ali na svaki način bi trebalo i završiti ono što se započelo tim prije što je ovo jedna od najprometnijih cesta u Šibeniku.

PODRUŽNICA UJEDINJENOG SAVEZA HOTELJ. I KAFANSKIH NAMJEŠTENIKA održava svoju glavnu godišnju skupštinu u noći između utorka i srijede u 2 sata u prostorijama kavane „Istra".

NA ZAGREBAČNOJ OČNOJ KLINICI položio je ovih dana ispit iz okulistike g. Dr. A. Marčelić. Čestitamo!

TRAŽI SE hitno jedan kolporter — prodavač novina.
Obratiti se na Uredništvo.

Zulfo, mori Zulfo...

U utorak 29 t. m. u velikoj sali Sok. doma u 20 s. čitaće g. Slavko Midžor komad „Zulfo, more Zulfo"... od gđe V. Škurle Ilijić. Ulazna cijena sjedalo 10 din. stajanje 5 din.

Požar u gradu

Jučer rano ujutru u 1.30 s. izbio je iznenada požar u staroj kući Đadroa Rokić pok. Frane, koja se nalazi do općinske štedionice. Požar je zahvatio stepenice, te je u mnogome bilo otešćano spasavanje stanovnika kuće. Požar su prvi primjetili neki prolaznici te su odmah i alarmirali požarnu četu koja je nešto docnije i stigla. Stepenice su potpuno izgorile tako da je sada skoro nemoguć pristup u stanove. Požar je po svoj prilici izbio zbog kratkog spoja, jer je sama kuća vrlo trošna i stara. Pošto je požar ubrzo bio ugašen, to je i šteta svega oko 5.000.— din.

Policija vodi istragu da utvrdi kako je nastao požar.

Krađa maloljetnih djevojčica

Dvije stare poznanice policije, Karađole Marija i Zorobabel Božica stare 13 godina, počinile su opet jednu krađu.

Policija vodi daljne izvide te će pored njih i njihove saučesnike prive ti zakonskoj odgovornosti.

Potrebno bi bilo da nadležni povedu malo više računa o ovim maloljetnim kradljivicama, kojima nije prvi put da se odaju ovoj vrsti posla. U prvom redu dužnost bi bila gradskog poglavarstva da se na ma koji način riješi ovih neželjenih gostiju, smještanjem u zavod za popravak ili na koji drugi način.

Najvažnije radio emisije

Subota

20·10 *München* „Operni bal" operet a. — 20·15 *Beč* Djela J. Straussa 21 *Roma* „Don Carlos" opera Verdia — 21 *Stuttgart* Šareni sat — 22·35 *Berlin* Variete.

Benkovac

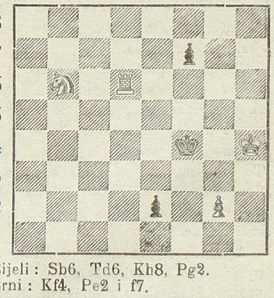
† *Ana ud. Dimitrović Klicov roď. Nikić*

Jučer u 10·30 bio je veličanstven sprovod majke opć. ljekara g. Mihajla Dimitrovića. Nošeni su brojni lijepi vijenci svježeg cvijeća, a pokojnica je ispraćena od cijelog Benkovca do vječnog počivališta.

Ožalošćenoj obitelji naše toplo saučešće.

ŠAH

Br. 11
Platoff



Bijeli: Sb6, Td6, Kh8, Pg2.
Crni: Kf4, Pe2 i f7.

(*Uredio dr. P. Trifunović.*)

Rješenje problema br. 10

1. Tf2!! Tf2 2. Sc6+!! Kb5 3. Sd4+ Kc5 4. Sf3!!!

(Rješenja treba slati na upravu lista najdalje do četvrtka po podne.)

Knin

20 januara.

Danas ću vam nešto javiti, što mi je nekidan kod Nine (gostionica nova) pripovjedalo ugodno društvance igrajući „tresette“. Na popodnevnoj tonfilmskoj predstavi (samo 3 dinara po glavi, a na večer 10) bilo je dupkom puno, a podosta djece, jer ona se provuku, nekako, bez ulaznice! Na izlazu zaustavlja jedan pismen „devorac„ — tj. furešt — nekoga znanca, pa će mu otrilike ovako: Lijepo, brate, ali to mora Laća (gospodara Grand hotela) da stoji grdnih pera, to je, valaj, ogroman *režim!* (biće mislio — režija!) Onoliko čeljadi, pjevača, pjevačica, balerina — i vrag bi mu majku znao — i pa sve to nahraniti i napojiti i put im platiti... to, Boga mi, košta pa košta! A mi to sve gledamo za tri dinara. Ne može Laća tako, pa da je krilat! —

Bio nekakov banket. Došao iz Sibenika visok dostojanstvenik. U zgodnu momentu zaredale nazdravlje. Naš čojko ne može da ne nazdravi. Ne dadu mu, jer znadu, da će, onako po običaju, koju da „izvali“! Skoči on, pa poče: Gospodo, ja se još — otkada pamtim — nijesam našao u ovakvom *cirkusu* (htio je reći — ugledno društvu!)... Prekidoše ga povicima: Živio govornik! i — ne dadoše on da zbori, na štetu i žalost najmodernijeg rječnika! —

Pred par godina održao prof. F. Šišić predavanje o „Londonskom paktu“. Trajalo je sat i po. Po predavanju pristupaju profesoru i čestitaju na zanimivom predavanju. Stvori se i on, pa će ti Šišiću: Valaj junački! Uru i po ste govorili jednakim glasom a dá se nijeste ni nakašljali! Osta predavač — kô poliven! Priznadoše mu dobrâ pluća, a on se nadao, da će mu pohvaliti dokumentirano predavanje sa njegovim najnovijim istraživanjima.

To — toliko za danas! Bura je, pa ruke zebu i ne da se pisati!

š — ž —

Tijesno

U nedjelju 20 o. m. obdržalo je Glazbeno društvo „Hartić“ svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu, koja je po običaju bila vanredno dobro posjećena.

Iz izvještaja uprave društva razabire se, da je rad u godini 1934 bio plodan, a što se vidi i po tome da je društvena blagajna uza jače izdatke ipak u aktivi.

Jednodušno su doneseni razni zaključci, kao i to, da društvo u godini 1935 proslavi na vidan način desetogodišnjicu svoga opstanka.

Na upravu društva ponovno je postavljen kao presjednik g. Bruno Gelpi i blagajnik g. Josip Višnić, dok kao p.presjednik izabran je g. Barić Ante, kao tajnik g. Antun Čubrić i arhivarom Berak Ive. Kao revizori izabrani su gg. Jajac Josip i Cace Vinko.

Skupština je protekla u najljepšem skladu i raspoloženju.

— —

Upravni odbor T. O. Š. K. (tješnjanski Omladinski Športski Klub) održao je ovih dana izvanrednu svoju sjednicu, na koju su raspravljena razna društvena pitanja i donesen zaključak, da se svake nedjelje po čam od 27 o. m. u svim prostorijama kafane „Ujedinjenje“ priređuje čajanka.

B. Bakotić

Delikatese, - Kolonijale, - Specijalitete

SIBENIK

— Konkurentne cijene. —

— Prvorazredna roba. —

(nastavak sa 2 strane 4 stupca.)

opšte nije šezdeset, ni pedeset i četiri, pa ni trideset pet, nego trideset i tri i to ne po Reaumuru, nego po Celsiju, ali pretjerivanje nije moguće zadržati. Oprostimo im tu malu slabost. Neka lažu u zdravlju, možda će im biti toplije.

Ali kruna svega je priča o dedici.

Svaki djeda se uopšte odlikuje ogromnim zdravljem. O djedovima se uvjek priča nešto interesantno i junačko. Na primjer: „Moj djeda je bio mužik“. U stvari je imao, iako ne veliku, ali ipak ljepu bakalnicu. Za vrjeme mrazeva međutim figura djede uzima direktno džinovske linije. Priča o djedi se održava u svakoj porodici.

— Eto mi slabo, razneženo pokoljenje se tako zamotavamo, a moj djeda, sjećam ga se (pripovjedač se crveni valjda od mraza), običan mužik i za vrjeme najjačih mrazeva, recimo takovih šezdeset četiri stepena, išao je u šumu po drva u tankom listerskom kaputu. Izdržljiv starac, zar ne?

— Interesantno! Pa i kod nas je bilo tako. Moj djeda je bio zaista originalan. Mraz je skoro sedamdeset, sve živo se guri u svojim jazbinama, a moj djeda samo u štraftastim čakširama sa sjekirom preko ramena ide na rjeku da se kupa. Isječe rupu u ledu, okupa se i — kući. I još veli dà mu je vrućina.

I drugi pripovjedač se crveni u licu, po svoj prilici od popijenog čaja.

Sugovornici jedân moment oprezno gledaju jedan na drugog i utvrdivši da niko nema nista protiv mitskog djedе počinju da se utrkuju u laganju o tom, kako su njihovi pretci prstima lomili rublje, jeli staklo i ženili se s mladim djevojkama, iako su ima li na grbači — mislite koliko? — sto trideset i dvije godine. Kakve sve tajne crte karaktera ne otkriva mraz u čovjeku.

Pa neka su nevjerovatni djedovi izračivali šta su htjeli, ipak je mraz od trideset i tri stepena gadna stvar. Amundsen je govorio, da se na zimu nije moguće naviknuti. Njemu možemo vjerovati on je bez sumnje mogao dobro znati.

Ali za upravu moskovskih tramvaja Amundsen nije dovoljan autoritet. Uprava se iz sve snage trudi da nam dokaže, da se na zimu može naviči štaviše da se mora. Polazeći sa te sjajne teze ni ne pokušava da u tramvajima zavede grijanje. Nije, prijatelji prijatno u takovom arktičnom tramvaju. Prozori su zarasli u debeo led kao pliš, u kolima je od toga vječn sumrak, zaleđene pare se valjaju ta koreći kao u štali, a smrznuti prsti žene konduktjera se mogu svako momenta slomiti kao klica leda.

U autobusima je istina grijanje, al često ne funkcioniše. Ah, prijatelj to je zlo! Mi nismo fantastički djedovi i ne želimo da se smrzavamo kad to ne mora biti.

Da, mraz, mraz! Ni vjerovati n možemo, da na našem dalekom sjeveru postoje sretni topli krajevi, gdj je prema vijestima poštovanog Mete orološkog zavoda samo nekih — de set — petnajest pod nulom.

Klizališta su zatvorena, djeca sjed kod kuće, ali život teče dalje. Završava se metro, pozorišta su puna (bolje je smrznuti se, nego izostavit pretstavu), milicioneri ni ne svlač svoje balske rukavice i u najljućem mrazu aeroplani svakog minuta star tuju da apsolviraju svoj let.

Ilja Ilf i Evgenij Petrov

(Moskovska Pravda)

Potpomažite akciju

mjesnog gradskog odbora Socijalne Skrb

NOVELA:

Skitnica

U gustoj jesenjskoj septembarskoj magli, koja se izdizala iz nepreglednih baruština, ležao je tužni Martenshof. Kiša je monotono sipala. Opkoljeni sa četiri debela nabijena zida, drhtali su muskolozni konji sa steonim kravama. Sve je brektalo od života. A stari tvrdica Polderbauer bio je potpuno zadovoljan. Žetva je dobro ponijela. I krave su dale mnogo mlijeka. Sir je bio odličan. Stara Seva je bila srećna. Ali je Polderbauera grizlo nešto. On se bojao. Primio je veću sumu. I prva briga mu je bila, da je dobro sakrije, ne od tuđina, nego od svoje rođene žene. Neki crv ga je potajno grizao. Dobra stara Seva, sa snježnom kapom, čudila se i snebivala. Šta se to dešavalo sa njenim starim Martensom. Bio je više nepovjerljiv nego ikada.

Godine sa prolazile. Martens je bio čutljiv i sebičan. Plašio se i zazirao zbog najmanjeg izdatka. Sumnjičio je sve. I postao neizdržljiv. Živio je povučeno. Kći mu se nedavno udala. To mu nije smetalo da svoju staru Sevu sumnjiči za razne izdatke, koje nije odobravao. Volio je samo sebe i svoj novac.

A novac stvara nemir u kući. Sluga je otjerao dvije debele krave na vašar i Poiderbauer je jedva dočekao da se vrati, i da mu donese novac. Odluka je bila brzo gotova. Blago će zakopati. Niko neće znati za njega. A na svijetu ima toliko skitnica. Jedva čekaju da se nečeg dočepaju. Pričalo se o jednom skitnici, koji je pobjegão iz državnog zatvora, a koji je unesrećio toliko pustenih seljaka. — Kao avet se javljao u raznim dvorištima. Njegova ruka je bila strašna. Čak je i ubijao.

Poldebauer je odlučio da zakopa dobiveni novac iza jedne baruštine u svojoj livadi. Kamenolom ga je skrivao od neželjenih očiju. I dukati i taliri dobiveni za usjev i krave otselili su se u prljav grob. Mjesec je bio skoro na izmaku. Kad se vratio kući poslije svršenog posla, sjeo je dà večera. Drugi sluga se još nije vratio s puta.

— Zašto ga nema? Taj lupež će me upropastiti.

— Ali Jan ne pije. Pošten je i donijeće ti novac.

— Seva, ti si u dosluhu s njim. Vi me svi varate. Ako i donese, može ga neko prevariti i opljačkati me.

— Pa u sanduku nema novaca Marten. Zašto se plašiš.

— Šta ti znaš gdje je novac.

— Pà iza bare.

— Ti si me izdala. Iza bare! Oh, ti ćeš me upropastiti.

— Ti buncaš, Marten. Pa ti si tajnu sam ispričão u snu.

— Lopovi! Ne dam da se moj novac upropasti. Idem odmah da ga sakrijem.

— Ja sam se isto tako mučila kao i ti. Zar ti da mi kažeš da upropašćujem naš novac. On je valjda moj kao i tvoj.

— Ne, on je samo moj. I prije će gá dobiti skitnica nego ti, znaj, stara.

Marten izleti napolje.

— Neka je proklet taj novac. I neka ga odnese neka lopuža, ja to želim — začu se kroz jecanje.

Očajno je proletio kroz štalu. Računao je, koliko će dobiti ukupno. I ništa neće dati toj ženi koja želi da ga opljačkaju.

Kad se vratio u sobu, Jan je prebrojavao novãc. I predao ga bez riječi. Marten ga je brzo sakrio. A zatim su sjeli da večeraju. Martenovo čelo je bilo strašno naborano Seva je s teškom mukom uzela nešto malo jela. Martenove oči su sijevale. Mutno, nepovjerljivo. Kad je uzeo posljednji zalogáj, skočio je od stola. Zatim se uzdržao. Svi su otišli na spavanje.

Deset sati. Čitava okolina je počivala u savršenoj tišini. Samo je žućkasta mjesečeva lopta čudno sjajila nad Martenshofom. Poneka ograda se crnila osjenčena debelim hladom razgranatog drveta. Iznenada. pokrila je gusta magla uspavano selo.

Najbolje vrijeme, da nečujno premjestim svoje blago, mislio je stari tvrdica. Tiho je ustao, da ne razbudi Sevu, otšunjao se u pojatu, uzeo ašov i lopatu. Nogu pred nogu došao je do onog mjesta. Čitavo njegovo blago ležalo je tu, nedirnuto. Uzdržavao je i svoj dah. Monotoni jesenji dani proletjeli su mu kroz mozak. Siromahe je nemilosrdno gonio od kuće. Ženi je zakidao najpotrebnije; bjesnio je međutim, ako mu nije spremila dobar objed. Ali je dolazila zima. Valjalo je što više uštediti. U daljini se čuo lavež seoskih pasa. — Čak su mu i oni smetali. Mogli b možda odati veliku tajnu.

U tupoj tišini zario je asov u blatnjavo zemljište. Ronio je sve dublje Najzad se čuo potmuli udarac. Blago će biti spašeno . . . Premjestitće g negdje, gdje Seva neće ni slutiti. Iz vukao je džačić. Zlato je zveknulo Srce mu se ispunilo beskrajnim miljem. — Mrak i magla su odjednom iščezli. Uzbuđen pritiskavao je gomilicu nečeg blatnjavog ali sjajnog iz nutra. Sanjario je.

Iznenada se začu očajan krik. Staklene oči Martena buljile su u pe tamnih prstiju, vitkih kao zmija, kao bičevi polipa. Istovremeno, osjetio je stari tvrdica gvozdeni stisak hladne šake.

Gvozdena ruka se sve više stezala Više nije mogao dà diše. I grčevite stegnuta ruka polako je ispuštala dragocjeni teret. Neumoljivi prsti su sve jače stezali žilavi vrat Martena.

Dakle, ispunila se kletva Seve. Marten je zguren ležao u iskopanoj jami iza baruštine, dok je nad njim tupo odzvanjao udar lopate, koja je nabacivala zemlju na njegovo tijelo, koje se još trzalo.

A poslije pet minuta, tamna prilika udaljávala se nečujno u maglovito daljini, dok je Martenshof počivao u najdubljem snu.

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

Štampa i vlasništvo: Odilk, Graf. Zavod Tisk E. VITALIANI I SIN, Šibenik Odgov. urednik Hamilkar Vitaliani